

Tijdschrift
voor hedendaagse
Nederlandstalige
poëzie
Onder redactie
van Jozef Deleu

HET LIEGEND KONIJN

2022/2

Jaargang 20
Nummer 2
Oktober 2022

P E L C K M A N S

INHOUD

WILJAN VAN DEN AKKER

Het huis	10
Spiegelmeester 1.2.3	11
Stroomopwaarts	12
De grens	13
De verandering 1.2.3	14
Het konijn	16
Nooit meer dezelfde	17
Jetlag	18

FROUKE ARNS

Lichtjaren	20
Helder	21
Vijfde seizoen	22
Ode aan de verbeelding	23
Onderstroom	24

JAN BAEKE

Als ik van de verpleegsters spreken had geleerd...	26
Meer gedachte dan lichaam	27
Reëel bestaand optimisme	28
Ze voeren verdriet af	29
Bezoekuur	30

LUT DE BLOCK

Brieven aan Krasser 1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12	34
--	----

JOHAN DE BOOSE

Puin	42
In Kiev	43
Onraad	45

ANNEKE BRASSINGA

Voorbeelden, nabebelden 1.2.3.4	48
---------------------------------	----

MAARTEN BUSER

Beschikbaar	54
Generator	55
Schaal	57

RALPH DASSEN

Blindgeslagen I.II.III.IV	63
---------------------------	----

ALEX DEFORCE

Komma	66
Ode aan de nacht 1.2.3.4	69
Kwart voor straks	72

PAUL DEMETS

Retour 1.2.3.4.5	76
------------------	----

LIEVE DESMET

De laatste kamer	82
Troost	83
Da capo	84
Afgestaan	85

HAMIDE DOGAN

Over de grens	88
Koningskind	89
Schaduwrijk	90
Moeder en dochter	91

KEES ENGELHART

Stille angst en zwijgzame paniek in de senaat 1.2	94
---	----

ROB VAN ESSEN

Onze expeditie	98
Poëzie	99
Flagey	100
Velden	101

WILLEMIJN VAN DEN GEEST

Paradijs in kijkdoos	104
IJzertijd	105
Raak mij niet aan	106
Dalen	107
Ondeelbaar	108

PETER HOLVOET-HANSSEN

Sanatorium 1 / In het spoor van Van Ostaijen	110
Sanatorium 2 / Welkom in mijn droomzone	111
Sanatorium 3 / Ensors harmonium	112

PHILIP HOORNE

Zondag	114
Uit het raam	115
Fake news	116
Kut	117
Niets nieuws	118

ANTON KORTEWEG

'Opgestaan. Hoe nu verder?'	120
In bad	121
Het licht komt van de vrouw	122
Puzzel	123
Hoera, een jongen!	124
Het werd er niet beter op	125
Hou het vooral toch eenvoudig	126

FRANS KUIPERS

Vier kwartetten	128
-----------------	-----

FREDERIK LUCIEN DE LAERE

Escape room	138
De hypocrieten	139
Second Life	140

RUTH LASTERS

Lepel	142
Dirigent	143
Vitrine	144
Cruise	145
Abrikozen	146

DELPHINE LECOMPTE

Telescoopvissen, hoefsmeden, kubuskwallen en tegendraadse watervallen	148
---	-----

MYRTE LEFFRING

Schikgodinnen	154
Het vertrek van een moeder	155
Het vertrek van een dichter	156

ROEL RICHELIEU VAN LONDERSELE

Het moet gezegd	158
Verhuis	159
Koopzondag	160
Brood of fossiel	161
Het loket	162

ELS MOORS

frontaal explosief	164
--------------------	-----

JORIS VAN OS

Een Vaarwel	170
Kreupel	171
Patroon	172
Wijsgerig	173

MARTIJN DEN OUDEN

mijn vervloekte vingers	176
-------------------------	-----

ESTER NAOMI PERQUIN

Nieuws	188
Weet nog wel	189

HENK PRÖPPER

Grondstof	192
Dichter van getallen	193
Flessenpost	195
Peiling	196

MARIEKE LUCAS RIJNEVELD

Weltergewicht	198
Smetstof	199
Nevelmaand	200
Hermelijlkoorts	201

XAVIER ROELENS

de aardpeer, de aardpeer...	204
-----------------------------	-----

JOHN SCHOORL

Gezien in Callantsoog	210
Once in a lifetime	211
Hypochristmutreefuzz	212
Solovlucht	213

LIZE SPIT

haperdier	216
alle vredestroepen	217
wegversperring	218
heel ons houden	219

MAX TEMMERMAN

Omtrent een leven I.II.III	222
----------------------------	-----

WILLEM THIES

Sneeuw zal vallen...	226
Vrachttreinen komen aan...	227
Conquistador	228
Voer de bevroren vogels...	229
Een lied	230
De zomer komt...	231
Het licht viel informeel op je hals	232

FLORENCE TONK

Daarom	234
Rooksignalen 1.2.3.4.5.6	236
Singing birds of Poland	240

GEERT VIAENE

We zonderen de buitenzee af	244
Overleven op woonboten	245
We zijn beperkt in tijd, we zijn beperkt	246
De riffen in raf raf	247
Noordpoolkabeljauwen	248

FEMKE VINDEVOGEL

Klinisch onderzoek	250
Tweeling	251
Inslag	252
Windkracht elf	253
Vechtscheiding	254

DANIELLE VAN VREE

projectie	256
het bureau	257
de acteur	259
waterloop	260
nadat	262

ESOHE WEYDEN

Dwaaltuin	266
Vleugels	267
Spijtvrij	268

AKIM A.J. WILLEMS

schrammenschrift	270
------------------	-----

WILJAN VAN DEN AKKER

(OSS, 1954)

is ook prozaïst en vertaler.
Recentste bundel: *Hersenvap* (2011).

Leesvoorbeeld

Het huis

dat je zelf niet kunt vinden maar waar
je plotseling bent zonder dat iemand
je een sleutel bracht of je wegwijs
maakte in dit labyrint van gangen
en onmetelijke kamers waarin talloze
nieuwe deuren openzwaaien naar
weer grotere zalen met nog meer
vensters en eindeloos uitzicht waar
door ramen lichtbanen schijnen
die de vloeren in schaduwen zetten
onder een dak met loodzware spanten
als een omgeslagen ark gestrand
en kapotgeslagen op een rots
in een spiegelgladde sterverlichte
ocean die met een verwoestende golf
het fundament wegslaat onder

het huis waar je nooit bent geweest
en ook nooit in je leven zult zijn
maar dat je toch meent te herkennen
als het je komt bezoeken
in een droom van duizend jaren diep

Spiegelmeester

1. De duisternis

Welke godverlaten duisternis gaf je toch die donkere vlerk op je rug? Zodra je 's nachts het licht van een lantaarn nadert en je omdraait, verschanst het zwarte, platgeslagen verlengstuk zich in een etalageruit, om je daarna weer meedogenloos op je hielen te trappen.

2. Het licht

Welk onkenbaar licht heeft je ooit deze tweede schaduw gegund? Of was het weer eens geluk, puur toeval dat juist deze met je mee wilde gaan, je op tijd de pas afsneed, je in de rug porde zodra je stil bleef staan, in je zij duwde om links af te slaan waar jij de weg naar rechts zag buigen?

3. Het onbekende

Welke onuitspreekbare onbekende gaf je tweede schaduw deze onvergetelijke gedaante, die vrolijk kletsend naast je loopt, zomaar op je schouder klimt, je ineens bij je kraag pakt, bedenkelijk kijkt en rimpels in je voorhoofd kerft, je dan al passen vooruit is, zich omdraait, streng met een vinger wijst en zegt: Kijk dan toch, idioot, daar, onder je neus, terwijl je alsmaar in je achteruitkijkspiegel staart.

Stroomopwaarts

Buiten klettert het onophoudelijk
tegen de zwart-witte stenen.

Binnen blijft het nog altijd
onwaarschijnlijk droog als die kurk
op de plank van de kast
waar het stof zich tot pluizen verzamelt.

Onverstaanbaar verheft zich een stem
uit de gutsende goten
klimt tegen de stroom in omhoog
kruipt door een kier in het stevige dak
sluipt op de trap naar beneden
dringt als gordijnen van mist
in de kamer waar ramen beslaan
van onzegbaar en eeuwig gemis.

De grens

Eén ding was duidelijk: dit was het eind
van de wereld. We moesten wel stoppen.
Doodop gleden we van paarden,
werden uit kofferbakken gesmeten
of van een krakende kar. Hier hield het op.

Winter. De grond bevroren, hard als een rots.
Het laatste stuk moesten we lopen.
Wie even niet uitkeek, verdween onder het ijs,
liet een wak en wat luchtbellens achter.
Niemand durfde een poot uit te steken.

Struikelend bereikten we de grens
maar nergens versperde een slagboom de weg,
nergens wachttorens met het vermoeden van
kijkers op ons gericht. Een zon blikkerde
blind in de gesp van een riem.

We durfden elkaar niet meer aan te kijken
omdat er geen uitzicht bestond,
de terugweg intussen versperd in de nacht.
Jij zakte door je knieën, viel weg in het donker.
Alleen nog even een vonk van je ring.

De verandering

Voor Y.

1. Zo was het

Het verscheen plotseling: een vreemdeling
vaag uit het niets, een schim
uit een loodgrijze mist.

We spraken het toe in vurige talen:
die stem is te nieuw, die tong voelt te ruw

en lieten het schuren of probeerden
tot over de oren gespist te begrijpen
waar het zei dat we ooit zouden komen.

2. Zo is het

Het is gewoon voortdurend aanwezig.
Nooit is het anders geweest, nooit
ergens anders vandaan gekomen.

Niemand van ons herinnert zich
dat het ooit een onverstanebare taal
uitsloeg. We zitten altijd al hier te praten

en janken aan deze stokoude tafels,
verheffen de stemmen, strekken de benen,
versnellen de pas als het moet en vergeten
te weten waar we straks zullen zijn.

3. Zo gaat het

Het verdwijnt op een keer voor we het weten draait het zich om en tekent een stuk in een denkbeeldige muur, maakt daarvan een gloednieuwe deur en wuift naar een stip in de verte die wij niet kunnen zien.

We roepen het nog luidkeels terug maar weten voortaan wat we dachten voor altijd te hebben gehad. Het stapt in een gat, zwaait voor het laatst en verdwijnt.

Het konijn

Waar gaat het konijn slapen
als de jager met een witte vlag
zwaait en bij hoog en bij laag
verklaart, nee, sterker nog,
zweert dat hij nooit, maar dan
ook nooit meer op pad gaat?

Slaapt het in het open korenveld?
Ligt het met open ogen in een voor
van de vers geploegde akker?
Maakt het een dansje in het maanlicht
voordat het tevreden de ogen sluit
en denkt: morgen wordt het vast
een mooie dag, zo te ruiken?

Het slaapt nog steeds in zijn oude
vertrouwde hol, waar het is wie het kent.
Niet uit wantrouwen voor de jager
of uit onbegrip voor de kleur
van diens vlag, maar uit angst. Dat is
alles wat het weet van zichzelf. Alleen
daar is het thuis, dicht bij zichzelf.

Nooit meer dezelfde

Terwijl zijn handen langzaam langs haar rug glijden zie je dat hij denkt aan zichzelf, aan de man die hij altijd al is geweest. Vrolijk keuvelend op een willekeurig terras in welke zomer dan ook geeft de sigaret in de ene hand zijn gebaren richting, terwijl de vingers van de andere hand voelen dat ze ook morgen vanzelfsprekend zijn.

Terwijl zijn handen langzaam langs haar rug glijden zie je dat hij denkt aan zijn vroeger, aan de man die hij voor altijd meende te blijven. Vrolijk keuvelend op een willekeurig terras in iedere volgende zomer maakt de sigaret in de ene hand zijn gebaren richtingloos, terwijl de vingers van de andere hand voelen dat het hem voorgoed dun door de broek loopt.

Jetlag

als je even niet uitkijkt zie je
jezelf soms haarscherp
totaal niet meer zitten
op de stoel aan de tafel
in dit bomvolle huis

sluip je hersendood weer
naar de stoffige zolder
zwakzinnig verloren
in iets wat je zelf
hebt verzonnen

ook al weet je dat anderen
alles allang grondig hebben
gereinigd van de stank
die je vast hebt verspreid

keer je langzaam maar zeker
terug want je kon nooit
vertrekken en kruipt op handen
en voeten naar de plek waar
je weet dat je thuiskomt

FROUKE ARNS

(HANDORF, DUITSLAND, 1964)

is ook prozaïst.

Recentste bundel: *De Camembertmethode* (2018).

Leesvoorbeeldjaar

Lichtjaren

we hebben het op de grond gelegd
misschien was het niet meer te dragen

wat al die tijd zo solide leek
lag breekbaar nu we het uit handen

wie zou er langs, de pas vertraagd, een rondje eromheen,
een kleine duw voorzichtig met de voet?

stonden wij onttrokken aan het zicht
te kijken naar wie het vinden zou en wat ermee te doen,

of waren we, nu het zo goed als weggedaan
niet meer het onze, elk ons weegs gegaan

jawel, er kwamen mensen langs, maar niemand zag
wat daar zo in zichzelf te liggen lag, en zeker,

het had geen waarde, gebutst en uitgeblust
voor wie het niet boeide, voor wie niet zag hoe het als licht

van een gedoofde ster nog lang nadien zo onuitwisbaar
scheen, zo godsontiegelijk gloeide.

Helder

De ochtendzon laat weten: de ramen moeten nodig gelapt.
Wankel sta je op het trapje met sop en zeem en trekker.
Hoe je gedachteloos iets doet, poetsen, fietsen, liefhebben.

Je wist de aangekoekte poep van vogels, veertjes, modderspetters
met grote halen van het glas. Het hete water kleurt je handen rood.
Je kijkt ernaar alsof het niet meer de jouwe, niet jouw handen zijn.

Nu het vuil verwijderd, geven de ruiten zicht op een wereld.
Transparantie, denk je meteen aan zweet. Kopje koffie glazenwasser?

Het licht schittert door het venster, een wesp probeert er dwars doorheen,
vliegt zich te pletter. Alles helder. Alles helder, zover.

Vijfde seizoen

het eerste blad wiekt op een nazomerbriesje
zigzaggend naar de grond; te vroeg gevallen
voor het brokate van de herfst; verrassend zacht

de volle kleuren al een zweempje flets
in het licht een knisper van de winter
nog even, het seizoen is traag en moe

weilanden liggen er schaapachtig bij, alles is
gedempt, stemmen op straat, ruisen
van verkeer, zou zomaar nog een dagje strand

zou zomaar nog

wie brengt het tot bedaren
dit woest op hol geslagen hart
– van lieverlee begint het zingen

Ode aan de verbeelding

Het moet in een hoofd begonnen zijn –
de eerste bloesem en de diagonalen, het spel
van kleur en hoogte, de verte in het vizier,

een grondig paradijs geschapen uit vette klei,
omringd door stuwwal, veld en haag –
lang voordat de eerste spade de aarde raakte.

Nu noeste handen en seizoenen hun bodemwerk
deden, is hier een vluchtplaats ontkiemd
voor jachtig leven, een plek voor pas op de plaats

en zie ik de kleinzoon, zijn minitractor
geparkeerd bij de rozen, tussen lathyrus
en asters gebogen over de gele frambozen

aandachtig luisteren naar een kalme stem
die hem toont hoe zoet de oogst
van de verbeelding kan smaken.

Onderstroom

De dames dobberen voorbij, het water kaatst
hun kabbelende gekeuvel tegen de gevels op

naar het balkon dat uitkijkt over het grachtje
waarin ze hun koetjes en kalfjes

kalmpjes bespreken. Ik zie hun bleke benen
vertekend onder het water, kikkerpootjes

wijd en sluit, hun vingers open, het zijn geen
krachtige halen, om snel bij het eindpunt

te geraken, nee, het is de reis, het drijven,
het gewichtloze mee laten voeren, het wijzen:

hé, daar staat iemand op het balkon
naar ons te kijken. Het vrolijke zwaaien.

Ik heb ze alleen van horen zeggen,
die dames, maar altijd als ik daar sta

klinkt hun kirrende lachje, het zachte zingen, zie ik
hun bedaarde gebaren en knik ik loom

naar de bladeren op het water, hun kringen
die bij de bocht in de nachtmond verdwijnen

oplossend in de tijd, meegenomen
door de gestage onderstroom.

JAN BAEKE

(ROOSENDAAL, 1956)

is ook vertaler.

Recentste bundel: *Het verkeerde hart* (2022).

Leesexemplaar

Als ik van de verpleegsters spreken had geleerd, dan had ik andere woorden opgeschreven

Ik hoor de scooter van K. die de straat uit rijdt om de verpleegsters aan het werk te zien. Hij wil zijn bewondering ruilen voor liefde, deel van hun geschiedenis worden. De woorden die hem moeten helpen liggen losjes achterop, een enkel woord valt van zijn scooter af, spat tegen een lantaarnpaal uiteen.

Het zijn botbreuken uit de geschiedenis, de Heilige Catharina van Alexandrië, een gebroken scooter, zegt K. Ik heb geleerd het leven te spalcken, twee krukken bracht ik mee, twee krukken voor alle liederen die je hoort als je droomt.

K. is in de zomer begonnen, een heel alfabet lang. Antibiotica, Alprazolam, Citalopram, Duloxetine, het helpt om alles wat door hun handen gaat vanbuiten te leren, zei hij. De voorraad woorden is eindeloos.

De ongebruikte woorden blijken moeilijk te verplaatsen. Het hele gewicht van de verpleegsters hangt eraan, aan wat ze hadden willen zeggen: ik zou je alles over de gezichten willen vertellen.

De gezichtsuitdrukking van de meeste patiënten ligt dicht bij narcose dan bij slaap, te dromerig, te droomloos, te verlamd. We kunnen er van alles over zeggen, zelfs zonder woorden uit de diagnose te halen.

K. wil niet te lang stilstaan bij alles wat breekt, de verpleegsters luisteren de hele nacht het ademen af, ontcijferen de diepte van onze longen, lichamen die gebouwd zijn om diepe slaap te verdragen, maar niet zo diep als boorputten, asbakken, poriën.

Meer gedachte dan lichaam

Ik kom niet van mijn plaats, ben
meer gedachte dan lichaam

en als lichaam is het lichaam vrijwel niks
dus ik moet alle emoties zelf in elkaar zetten
vastplakken, met spuug.

Dan stuift Sylvia naar binnen
zorgwaakzaam, jachtinstinct –
het is vandaag een zonnige ochtend, juicht
we zouden van geluk een punt kunnen maken.
In haar stem een brandlucht.

Handenarbeid voor herstel. Hompen klei.
Evenbeelden.
Mooi en vol gevoel, zegt Sylvia.

Ergens in deze vrome minuten
staat god klaar om alles in de fik te steken
maar oneindigheid vraagt overgave

dus ik houd van Sylvia
die allang weet
hoe de liefde voor het lichaam te benoemen:
nachtrust, beweging, dieet en ontkenning.

Reëel bestaand optimisme

Op een zonnige morgen, persoonsverwisseling.

Slaperig eerst, wat kan je in bed verwachten? De eigenschappen van deze tijd?

De winter is allang op z'n retour. We hoesten niet eens meer met overtuiging.

Dit cirkelt door ons hoofd, de slaap zoekt hoeken in het lichaam
om niet helemaal in de dag te moeten verdwijnen.

Lig ik nu nog naast mezelf? Ben ik meer door elkaar dan ik had gedacht?

Nu pas herken ik mijn stem.

De ouderdom, zegt dit andere ik, heeft haar eenzaam gemaakt.

Het gesprek gaat meteen een heldere, kille fase in. Daar past een beeld bij.

Overal lonken leestekens, wat doen we met onze lichamen als we weggaan?

Nemen we ze mee? Zou ik uiteindelijk leren kennen wie ik nu ben
echt leren kennen bedoel ik

dat ik zelfs de plekken kan aanwijzen waar ooit wonden zaten?

Doen of snappen.

Als we voor het raam staan, wat we zonder na te denken doen
doen we of we alles zien en alles herkennen.

Twee onbekenden in een onbekende werkelijkheid.

Dat dit allemaal gratis is!

De betekenis van het woord is het gebruik ervan.

Jij?

Nee, Wittgenstein.

Gek eigenlijk – we zijn zomaar het heden geworden.

Of een vondst voor later, iemand heeft ons in een kantlijn gekrabbeld.